

2014-05-19

Försvarselektronik från svenska leverantörer

Företagen - produkterna - samhällsnyttan

G01/2014

Bilder på omslaget.

Fälttelegrafkårens tygverkstäder, radioverkstaden

Saabsystems i Järfälla

Er IIIB

FSR 890

Inledning.....4

Inledning

Allmänt

Inom Försvarets historiska Telesamlingar, FHT, har under ett antal år pågått en verksamhet med att i form av artiklar och uppsatser beskriva produkter och system som ingår i främst försvarets markelesystem. Under de senare åren har arbetet inriktats mot att förutom enskilda apparater och delsystem även behandla bakgrund som studier och utredningar, anskaffningsförfarande samt funktionella och tekniska egenskaper hos systemen.

För något år sedan väcktes frågan om att också behandla de företag verksamma i Sverige som medverkat i utveckling och produktion av produkter som ingår eller ingått i försvarets lednings- och vapensystem. Fortfarande med huvudinriktning mot marktele. För att få en mer heltäckande bild har dock vissa telesystem ingående i flygvapnets avioniksystem medtagits. Dessutom behandlas översiktligt i ett kapitel den tekniska utvecklingen och kompetensförsörjningen.

Resultatet av arbetet presenteras nu i denna bok som ges ut i samband med att FHT:s 30 års jubileum. Tidsperioden som behandlas är i stort sett från förra sekelskiftet med tyngdpunkt på tiden efter andra världskriget.

För varje företag beskrivs kortfattat respektive företags grundläggande verksamhet och de produkter och system som levererats till försvaret. I ett avsnitt för varje företag diskuteras den ömsesidiga nyttan försvaret respektive företaget haft av verksamheten. Bland annat diskuteras hur företagen kunnat utnyttja den kompetens och teknik de fått genom försvarskontrakt dels för export och dels för sin övriga ofta civila verksamhet. Utöver de företag som behandlas i egna kapitel har ett antal mindre företag som levererat betydande elektronikprodukter kortfattat beskrivits i ett kapitel.

Den tekniska utvecklingen

Inom området markelektronik har tekniken genomgått en mycket snabb utveckling och den utvecklingen är förmodligen av stort intresse för kommande generationer att få beskriven och dokumenterad. Detta kan åstadkommas genom att välja ut, visa, och beskriva försvarsmateriel (ofta specialutvecklad), som varit särskilt intressant, sett ur teknisk och/eller operativ/taktisk synvinkel.

Elektronikområdet utvecklades mycket starkt under andra världskriget. Teknik och metoder för ledning och stridsledning med hjälp av radar och telekommunikation, radio/radiolänk, var några av de områden som utvecklats mycket. Inom det svenska försvaret fanns stora brister av radio- och stridsledningsutrustning. Detsamma gällde även radar (tidigt kallad ekoradio) och därför startade under kriget en

utveckling och tillverkning inom Statens Uppfinnar Nämnd, SUN. Några anläggningar togs fram för utprovning och installerades på jagare och pansarskepp men även i land.

Del av personalen vid SUN började vid FOA, andra återgick till industri och förvaltningar där grunden till en radarindustri vidareutvecklades.

Sverige anskaffade stora mängder surplusmateriel i form av stridsledningscentraler, radio m.m. från de lager USA lämnade kvar i Europa. Den svenska industrin anlätades för iståndsättning och modifiering vilket klart bidrog till en grundläggande och omfattande kompetensupbyggnad.

Eftersom Sverige efter kriget inte anslöt sig till någon försvarspakt satsades på att bygga upp en relativt hög grad av egenförsörjning. Bl a etablerades Försvarets Forskningsanstalt, FOA, och ett omfattande Forsknings och Teknikförsörjnings, FoT, program utarbetades.

Inom landet förstärktes de etablerade elektronikindustrierna bl a genom omfattande beställningar från försvaret. Verksamheten koncentrerades till de för FHT intressanta områdena som avionik, datorstödda strids- och elledningssystem, radar, optronik, televapen, telemotmedel, krypto och störtåliga radiosystem. Dessutom koncentrerades arbetet på ett antal grundläggande egenskaper för robusta skadetåliga försvarssystem exempelvis miljötålighet i vid bemärkelse, disponering av frekvensspektrat, vågutbredning, Elektro Magnetisk Puls, EMP (försakad av kärnvapen), Elektro Magnetisk Compability, EMC (samexistens av tätt placerade elektriska apparater).

Företag som behandlas

- Aktiebolaget Gas Ackumulator
- Arenco
- Fälttelegrafkårens tygverkstäder
- Magnetic
- Philips Teleindustri AB
- Saab
- Standard Radio och Telefon AB
- Svenska Aktiebolaget trådlös Telegrafi SATT
- Svenska radiobolaget SRA
- Teknikutveckling och kompetensförsörjning
- Telefonaktiebolaget LM Ericsson
- Telegrafverket/Televerket
- Teleprodukter AB
- Övriga företag

Fusioner inom industrin

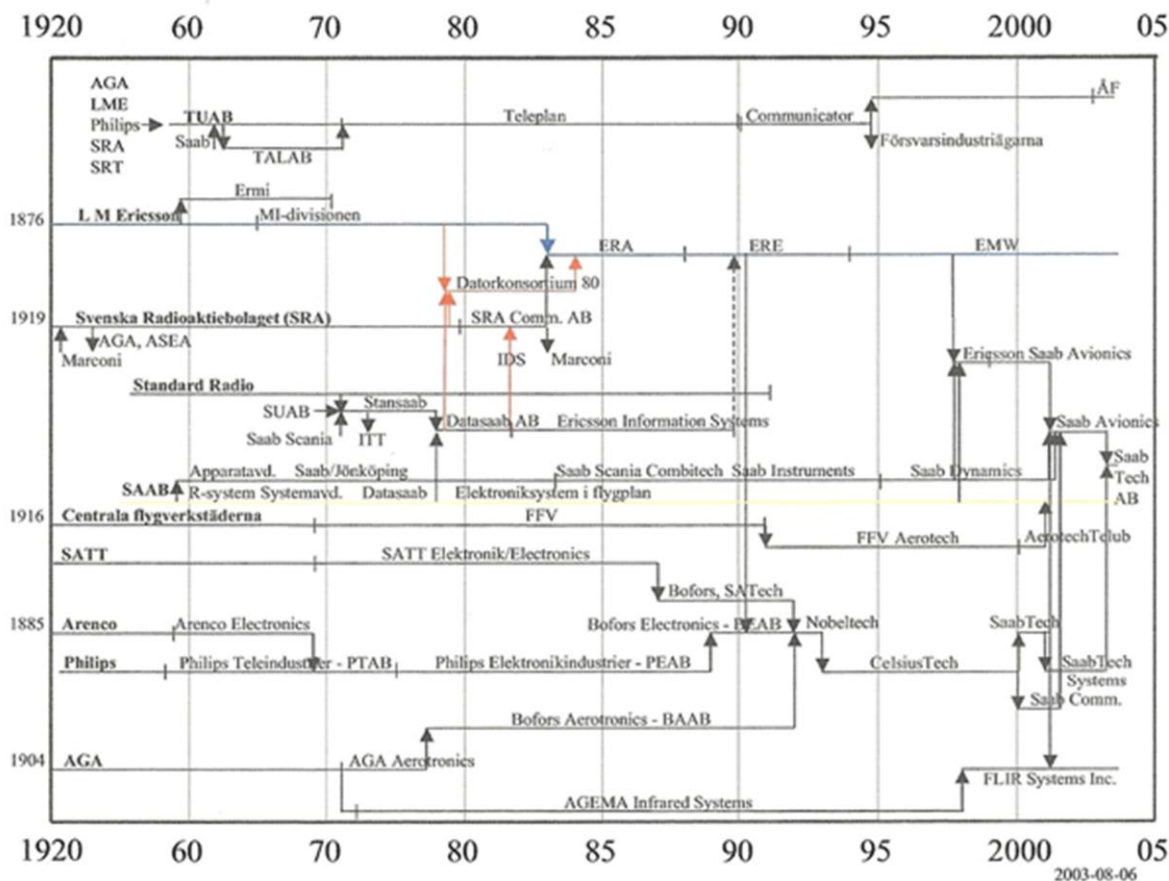
Inom försvarselektronikområdet har genom under ett antal år successivt genomförda fusioner kompetens och verksamhet i huvudsak sedan början av

2000-talet samlats hos Saab. Stora delar av den verksamhet som bedrivits av de aktuella företagen finns nu i form av kompetens, personal och system/produkter samlade vid Saab.

Dessa successiva fusioner behandlas i en del av företagskapiteln, med lite varierande detaljinhåll. Någon granskning av exaktheten i beskrivningarna

hur fusionerna gott till har inte eftersträvats, utan innehållet återspeglar den uppfattning och upplevelse som respektive uppgiftslämnare har av företagets sammanslagningar.

I samband med att boken *Flygteknik under 100 år*, © Sveriges Mekanisters Riksförening, skrevs, sammanställdes nedanstående bild där de olika fusionerna framgår.

Slutord

Uppsatserna som utarbetats individuellt för varje företag har bearbetats av en redaktionskommitté och sammanställts i denna bok.

Uppsatserna finns i sitt ursprungliga utförande arkiverade vid Krigsarkivet i FHT samlingar.

Redaktionskommittén vill framföra ett varmt tack till alla som medverkat till denna skrifts tillkomst, artikelförfattare, sakgranskare, etc, utan vars hängivna, uppoffrande och engagerade arbete det inte hade varit möjligt att åstadkomma denna skrift.

